

maart 2015
GPM17
GREENPEACE
Nieuw! GP JONG:
actietips voor groentjes
BN'ers op de
bres voor de
bedreigde zeeën
In Zaandam de
Amazone redden,
hoe doen we dat?
'Zeereservaten
zijn gewoon
heel hard nodig'

Floortje Dessing (44)
‘Ik ben altijd gek op water gebleven’

Floortje Dessing presenteert het nieuwe avontuurlijke spelprogramma 'De Zeven Zeeën'. Het werken met een grote crew en tien kandidaten vond ze een mooie nieuwe ervaring, maar nog belangrijker is volgens haar de boodschap van het programma: onze oceanen moeten beschermd worden! Floortje heeft een speciale band met de zee. ‘Ik kom uit een groen nest. Wij hadden thuis geen auto en in de vakantie gingen we altijd zeilen op de Friese platbodem van mijn vader. Ik ben altijd gek op water gebleven. Met mijn eigen zeilboot heb ik maanden door het Caribisch gebied gevaren en ik ben sinds een paar jaar aan het kitesurfen... Ik ben gewoon een echte waterrat.’

pag 4 >
Meer over Floortje en ‘De Zeven Zeeën’.

GPM17

FLOORTJE DESSING PRESENTEERT 'DE ZEVEN ZEEËN'

Op 30 maart start op NPO 3 het spannende spelprogramma 'De Zeven Zeeën'. Tien bekende Nederlanders strijden om de titel Beste actievoerder voor de bedreigde zeeën. Presentatrice Floortje Dessing en Tom Grijsen, campagneleider oceanen voor Greenpeace, vertellen aan GPM waarom dit programma er moest komen.
>

© GP/Bas Beentjes

FLOORTJE, EEN SPELPROGRAMMA IS NIEUW VOOR JOU. HOE VOND JE DAT?

Floortje: 'Ik vond het oprecht hartstikke leuk om dit te presenteren. Maar ik wilde het ook doen vanwege de gedachte erachter. Kijk, jullie donateurs zien het nut wel van wat Greenpeace doet. Maar de allergrootste uitdaging is om juist al die mensen te bereiken die zich niet met vervuiling van de oceanen bezighouden. Dat is zó moeilijk.'
Tom: 'Precies. Díe mensen willen we wakker schudden. We hebben brede steun nodig om weer schone zeeën vol vis te krijgen.'
Floortje: 'Ik vind het goed dat Greenpeace buiten de lijntjes durft te tekenen, haar blik durft te verleggen. Daar is flink wat moed voor nodig. Niet iedereen zal direct begrijpen waarom Greenpeace met BNN zo'n spelprogramma maakt.'

LEG EENS UIT DAN. WAAROM GREENPEACE EN BNN?

Tom: 'Greenpeace en BNN lijken meer op elkaar dan je misschien zou denken. We zoeken allebei grenzen op, durven heilige huisjes aan te pakken. Samen kunnen we aantrekkelijke televisie maken over een belangrijk thema: de ecologische ramp die zich in de oceanen voltrekt.'
Floortje: 'Ik hoop echt dat mensen die dit lezen begrijpen waarom Greenpeace dit wil maken en waarom BNN zich daaraan heeft verbonden. 'De Zeven Zeeën' kan een nieuwe, jonge doelgroep aanspreken.'

ZIJN DE KANDIDATEN GESELECTEERD OP HUN MILIEUBEWUSTZIJN?

Tom: 'Nee zeg. BNN zocht naar een goede mix van Bekende Nederlanders die allemaal een eigen groep "vertegenwoordigen": er zit een stylist bij, een zanger, een sporter, acteurs...'
Floortje: 'Sommige kandidaten zijn voor een bepaalde doelgroep echt übergeweldig. Pepijn Lanen bijvoorbeeld, rapper van de Jeugd van Tegenwoordig. Die doet dit soort dingen bijna nooit, maar híer wilde hij bij zijn.'
Tom: 'Je zag gedurende de serie wel de schellen van hun ogen vallen: hoe kan dit en waarom wist ik dat niet? Ze wilden echt iets dóen om de oceanen gezonder te maken.'
Floortje: 'Bastiaan van Schaik bijvoorbeeld, de stylist. Dat is echt iemand van het goede leven, glitter en glamour, champagne drinken met vrienden, beetje kaviaar erbij... Het was heel mooi om te zien dat hij zich langzaam realiseerde hoe kaviaar en garnalen eigenlijk geproduceerd worden. Bastiaan had echt zoiets van: Tjee, dat heb ik nooit geweten. Je zag dat kwartje gewoon vallen.'
Tom: 'Weet je nog dat we op een avond met Niels Gomperts op de kade stonden? De camera's waren al opgeborgen. Hij zag een plastic zakje in het water drijven, sprong zó in die smerige haven en trok dat zakje eruit.'

Volg Tom via
Twitter: @Grijsen_GP

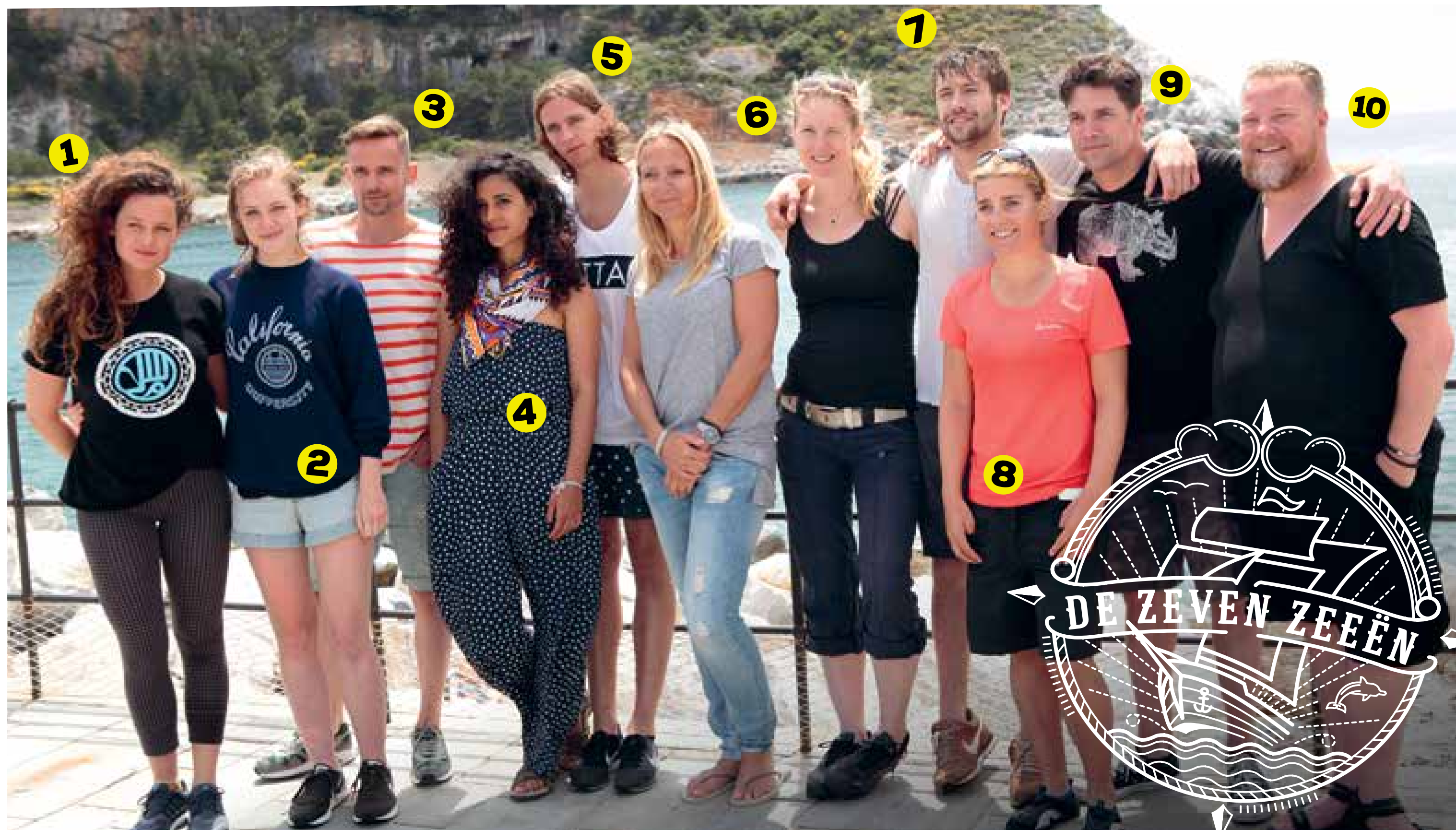
HERKEN JIJ DE OCEANENPROBLEMEN VAN JE REIZEN, FLOORTJE?

Floortje: 'Jazeker, zelfs extremer dan in deze serie. Ik zag overbevissing bij Gabon, dynamietvissers bij de Filipijnen, beschadigd koraalrif rond de Malediven, noem maar op. Maar op tv kun je niet alleen ellende laten zien. Dat doe ik ook niet in mijn programma's, dan haken mensen af. Je moet het verpakken in mooie, optimistische beelden van de natuur.'
Tom: 'Stel dat jij campagneleider oceanen was bij Greenpeace. Wat zou je anders doen?'
Floortje: 'Voor mij, als jaren 70-kind, staat Greenpeace voor rechtvaardigheid. Voor mensen die zien wat er mis is en die het lef en de kracht hebben om daar iets aan te doen. Maar er is ook een stroming die Greenpeace ziet als mensen die boos zijn. Ik denk dat Greenpeace iets meer zou moeten meebuigen met de tijdgeest, zonder dat je je eigen identiteit opgeeft. Kijk, het stomme is: iedereen wil wat Greenpeace wil. Niemand zegt "vervuil die oceanen maar, helemaal prima." Natuurlijk moeten jullie ook actie blijven voeren, dat is jullie kracht. Maar 'De Zeven Zeeën' kan eraan bijdragen dat meer mensen je verhaal begrijpen, dat ze anders aankijken tegen Greenpeace-acties.'

WETENSCHAPPERS ZEGGEN: HET GAAT ERG SLECHT MET DE ZEE, MAAR HET IS NOG NIET TE LAAT. WAT MOETEN WE DOEN?

Tom: 'Als je een paar flinke stukken zee echt beschermt tegen schadelijke menselijke activiteiten, wordt de zee daar weer gezond. Denk aan kraamkamers, paaigebieden en plekken met veel zeeleven. Greenpeace voert hier opnieuw campagne voor, want dit jaar beslist de Nederlandse overheid over de beschermingsplannen voor twee Noordzeegebieden. Bovendien bepaalt de VN of er een wet komt waarmee we ook zeegebieden kunnen beschermen in de internationale wateren. We dagen iedereen uit om een handje te helpen en onze Noordzee weer gezonder te maken.'
Floortje: 'Zeereservaten zijn gewoon heel hard nodig. Hopelijk draagt dit programma daaraan bij.'

KOM NU IN ACTIE VOOR DE NOORDZEE
Deze lente komt Greenpeace in actie om de Noordzee te beschermen en de vervuiling en overbevissing terug te dringen. De Noordzee is van iedereen, dus ook van u. Ga daarom nu naar JOUWMETERZEE.NL, ontdek wat er mis is en teken voor zeereservaten!

© Greenpeace

WIE IS DE BESTE ACTIEVOERDER VOOR DE BEDREIGDE ZEEËN?

TIEN BN'ERS GAAN DE UITDAGING AAN

Tien BN'ers varen samen drie weken lang op een zeilschip over de Middellandse Zee. Daar strijden ze om de titel Beste Actievoerder... in de avontuurlijke spelserie 'De Zeven Zeeën', die omroep BNN produceerde in samenwerking met Greenpeace. Floortje Dessing test de tien elke week op kameraadschap, doorzettingsvermogen, lef én kennis. Wie zijn deze BN'ers en hoe kijken ze terug op deze pittige uitdaging?

>

1 ANNA SPELLER (31 JAAR)
ACTRICE (O.A. FEUTEN EN DIVORCE) EN ZANGERES
'Vroeger was ik altijd bang voor de zee. Nu ik heb gezien hoe ontzettend mooi ze is, wil ik ervoor strijden.'

2 LISA SMIT (21 JAAR)
ACTRICE (O.A. DE GRIEZELBUS EN WILLEMSPARK)
'Ik wist niet eens wat de *Rainbow Warrior* was. Ik had eigenlijk een heel braaf beeld van Greenpeace, maar ze zijn hartstikke stoer!'

3 PATRICK MARTENS (36 JAAR)
ACTEUR/PRESENTATOR (O.A. ZOOP EN TELEKIDS)
'Wist je dat voor 1 kg garnalen gemiddeld 20 kg bijvangst uit zee wordt gevist? Ik haal nooit meer een bakje garnalen in de supermarkt.'

4 TOPRAK YALÇINER (27 JAAR) ACTRICE (O.A. GTST)
"De Zeven Zeeën' is zo spectaculair! Ik had de tijd van mijn leven, hoewel ik in het begin dacht: "Oh my god, zeilen... dat kan ik helemaal niet." Maar het is helemaal goed gekomen, ook dankzij de groep. We waren met zulke leuke, verschillende mensen. 'De Zeven Zeeën' vind ik gewoon leuker dan 'Wie is de Mol?' en 'Expeditie Robinson'. Dit is spannend, informatief én voor een goed doel. Vroeger was ik al fan van Greenpeace. Als 7-jarige was ik echt geschokt over het lot van de zeehondjes. Dus het was super om nu mee te doen, ik heb zo veel geleerd. Zo let ik sinds het programma meer op wat ik koop: niet alle vis is eerlijk gevangen. Ik kon geen tonijn meer eten, zo zielig. Soms dacht ik wel eens bij al die verhalen: "Nee, stop! Dat wil ik allemaal niet weten, zo kan ik helemaal niets meer eten..."

KOM OP VOOR DE NOORDZEE
Wilt u net als deze tien BN'ers onze zeeën en oceanen beschermen? Teken dan het manifest der Zeven Zeeën op JOUWMETERZEE.NL.

5 PEPIJN LANEN (33 JAAR)
RAPPER (BIJ DE JEUGD VAN TEGENWOORDIG)
'De wereld bestaat voor 80 procent uit water, daar hoort ook de zee bij...'

6 DIAN LIESKER (40 JAAR)
CABARETIÈRE
'Wat is de zee toch adembenemend mooi... Laten we er in hemelsnaam zuinig op zijn.'

7 NIELS GOMPERTS (23 JAAR)
ACTEUR (O.A. PENOZA EN SHOCKING BLUE)
'Wij leven op een oppervlakte die in het niet valt bij de omvang van de onderwaterwereld. Daar gebeuren magische dingen, dat moet beschermd worden.'

8 NICOLIEN SAUERBREIJ (35 JAAR)
OLYMPISCH KAMPIOEN SNOWBOARDEN
'Hopelijk kijkt politiek Den Haag ook naar 'De Zeven Zeeën' en worden ze wakker!'

Lees het interview met Nicolien via greenpeace.nl/gpm17.

'DE ZEVEN ZEEËN', VANAF 30 MAART, 20:30 UUR BIJ BNN OP NPO 3!

Deze prachtige onderwaterwereld vindt u in onze eigen Noordzee.

© Ron Offermans/Buiten-Beeld

9 DANIËL BOISSEVAIN (45 JAAR)
ACTEUR (O.A. ALL STARS EN GOOISCHE VROUWEN)
"De Zeven Zeeën' was voor mij fantastisch, want ik ben gek op water. Er valt zo veel moois te zien in de zee! Zoals de maanvis, waarvan we eerst dachten dat het een gewond zeedier was, maar die gewoon rustig aan de oppervlakte dobberde. Vóór dit programma had ik nauwelijks weet van de immense wereld onder water. Of van de grootschalige visserij en hoezeer de oceaanbodem daaronder te lijden heeft... Door de vragen die ik tijdens het spel moest beantwoorden en de uitleg van Tom, de campagneleider van Greenpeace die mee was, heb ik veel geleerd. Ik ben me er nu bewuster van dat we samen op een levende planeet wonen en dat alles met elkaar verbonden is. Als je iets doet – of juist niet doet – heeft dat consequenties voor de rest van de aarde. In die zin heeft 'De Zeven Zeeën' de wereld voor mij overzichtelijker gemaakt.'

Lees het volledige interview met Toprak en Daniël via greenpeace.nl/gpm17.

10 BASTIAAN VAN SCHAIK (45 JAAR)
MODESTYLIST
'Het is ongelooflijk en onbegrijpelijk dat in 2015 zoiets als overbevissing nog steeds mogelijk is. '

Lees het interview met Bastiaan via greenpeace.nl/gpm17.

© GP/Cris Toala Olivares

HOE VREEDZAAM PROTEST EEN MISDAAD WORDT

China, Rusland en andere autoritaire regimes zijn niet meer de enige die het recht op demonstreren beperken. Ook 'keurige' westerse democratieën als Spanje, Groot-Brittannië en Australië proberen vreedzame organisaties als Greenpeace de mond te snoeren.

>

Een politieagent in functie filmen kost je € 600. Doorgaan met protesteren als de politie zegt dat je moet stoppen: € 30.000. Een openbaar gebouw beklimmen kan je op € 600.000 komen te staan. Wil je bezwaar aantekenen? Dat mag bij de rechtbank tegen een recent verhoogd tarief. Welkom in Spanje, waar nieuwe wetgeving het recht op vreedzaam protest de kop in probeert te drukken.

DE GREENPEACE-CLAUSULE

De nieuwe wetten worden gezien als een reactie op de duizenden demonstraties die jaarlijks in Spanje plaatsvinden. Het merendeel zonder enige vorm van geweld, maar met stevige kritiek op het beleid van de overheid. Ondanks een waarschuwing van de Speciaal Rapporteur van de Verenigde Naties en hevige, breed gedragen protesten in Spanje zelf, keurde het Congres van Afgevaardigden de wet eind 2014 goed. Hierna moet de Senaat er nog over besluiten, maar de kans is klein dat zij de wet blokkeert.

Naast de hogere boetes en griffierechten zijn ook vier nieuwe strafbare feiten toegevoegd, waaronder het demonstreren bij 'kritische infrastructuur' zoals vliegvelden en kerncentrales. Deze clausule staat inmiddels bekend als de 'Greenpeace-clausule'.

DEMONSTREREN IS EEN MENSENRECHT

Het recht om te demonstreren is de basis van milieu- en mensenrechtenorganisaties als Greenpeace en een van de pijlers onder onze democratie. Wie de noodzaak van dit recht wil begrijpen, hoeft alleen maar naar de geschiedenis te kijken. Burgerlijke ongehoorzaamheid en (inter)nationaal protest maakten uiteindelijk een einde aan rassensegregatie in de Verenigde Staten en apartheidswetten in Zuid-Afrika. Demonstraties en acties stonden aan het begin van internationale wetgeving over atoomproeven, de walvisjacht en de kap van regenwouden.

Overheden zijn niet altijd blij met deze protesten, maar ze zijn er wél bij gebaat. Luizen in de pels als Greenpeace houden ze scherp, en de democratie levend. Niet voor niets liggen het recht op vrije meningsuiting en vereniging vast in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Dit weerhoudt overheden er echter niet van protesten in te perken of zelfs te verbieden.

'VOOR UW VEILIGHEID'

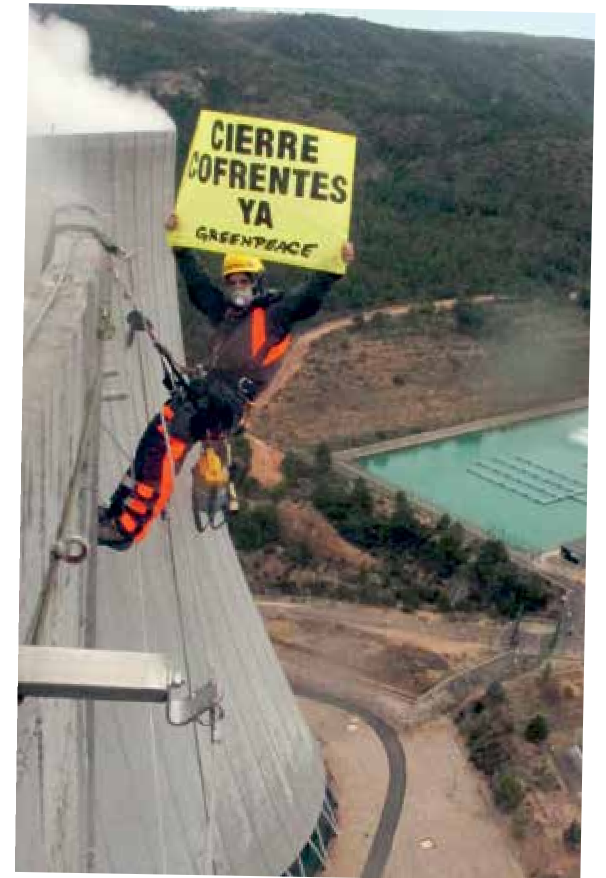
Spanje staat niet alleen in zijn pogingen om kritische organisaties de mond te snoeren. Ook in Groot-Brittannië, Australië, Canada en de Verenigde Staten mag je in sommige staten of steden sinds een paar jaar niet meer ongestraft demonstreren rond 'gevoelige' locaties. Studentenprotesten in de Canadese provincie Quebec werden 'opgelost' met een blokkadeverbod in de scholen. In het Australische Tasmanië is het sinds vorig jaar verboden om te demonstreren bij terreinen die 'kwetsbaar zijn voor protest', zoals mijnen, landbouwgrond en bossen. Een klap in het gezicht van de nationale en lokale organisaties die hun natuurgebieden willen redden van plundering.

Luizen in de pels zoals Greenpeace houden de democratie levend.

Mooie namen als 'Wet Inzake de Bescherming van de Openbare Veiligheid' en 'Wet Zware Georganiseerde Misdaad en Politie' geven deze verordeningen een vals gevoel van veiligheid en urgentie mee. De grootste belanghebbende is niet de openbare orde; dat zijn de regering en het bedrijfsleven. De grootste slachtoffers zijn niet de criminelen, maar de (kleine) ngo's en burgerorganisaties: de kleine lettertjes in de verordeningen verplichten organisatoren namelijk tot het aanvragen van vergunningen en het afsluiten van dure aansprakelijkheidsverzekeringen. En wie al deze hordes heeft genomen, moet vervolgens nog mensen vinden die de straat op durven. Een verkeerde beweging kan je als demonstrant of actievoerder immers een jaarsalaris of een serieuze gevangenisstraf kosten.

ACTIEVOERDERS IN HET NAUW

Die toegenomen repressie door de overheid ervoeren onze actievoerders ook. In Spanje beklommen zij de Cofrentes-kerncentrale om te waarschuwen voor de slechte beveiliging van dit oude gebouw. In Cincinnati (VS) hingen ze enorme spandoeken aan het kantoor van Procter & Gamble vanwege de regenwoudverwoestende palmolie in hun producten. Twee opvallende maar veilige acties, zoals Greenpeace ze al jaren uitvoert. Na afloop kregen de klimmers de schrik van hun leven toen de aanklagers torenhoge boetes eisten en gevangenisstraffen tot respectievelijk drie en negen jaar. In Cincinnati werd de actievoerders een deal aangeboden die de straf verlaagde tot een taakstraf. Gelukkig ging de Spaanse rechtbank niet mee in de belachelijke eis en konden de klimmers naar huis met een kleine boete. Maar nog geen maand na deze uitspraak werden de nieuwe repressieve wetten goedgekeurd door het Spaanse Congres.

Zo'n actie als deze, bij de kerncentrale in Cofrentes, is nu een strafbaar feit.

Tijdens deze actie tegen olieboringen, ramde de Spaanse marine onze rubberboten. Een actievoerder brak daarbij haar been.

KRITIEK ONMOGELIJK GEMAAKT

Via wetten en regels snoeren (lokale) overheden hun critici in toenemende mate de mond, terwijl bedrijven ongezien en ongehinderd hun gang kunnen gaan. Parlementsgebouwen, kerncentrales, vliegvelden, bankgebouwen, kolenmijnen en boorplatformen: precies die plekken waar verkeerde beslissingen mens en milieu in gevaar brengen, waar *bearing witness* en protest zo belangrijk zijn, worden verboden terrein.

>

© Pedro Armestre/GP | Arturo Rodriguez/GP

Procter & Gamble publiekelijk op zijn fouten wijzen: maximaal negen jaar celstraf.

VRIJBRIEF VOOR GEWELD

Ondertussen worden de demonstranten weggezet als een gevaar voor de openbare orde. Amnesty International publiceerde in 2014 een kritisch rapport over de stigmatisering van demonstranten door de Spaanse overheid en het excessieve geweld van politieagenten bij demonstraties. In Turkije, Griekenland en de VS werden vreedzame protesten beantwoord met waterkanonnen en traangas. Filmpjes en foto's van omstanders vormen belangrijk bewijsmateriaal van dit politiegeweld; wetten die het filmen van agenten verbieden, zoals in Spanje, brengen demonstranten dan ook in gevaar. Wie zou hard kunnen maken dat de Spaanse marine de Greenpeace-boten ramde en niet andersom, als wij de actie niet hadden gefilmd?

Het enig mogelijke antwoord op dit soort repressie is protest.

ACTIE EN REACTIE

De financiële crisis, stijging van voedselprijzen, de groeiende macht van bedrijven en dreigende rampen als gevolg van klimaatverandering brengen overal ter wereld bezorgde burgers op de been. Bureaucratische en fysieke agressie zijn niet alleen een volstrekt misplaatst, maar ook een zeer ondemocratische reactie. Greenpeace Spanje verzet zich daarom samen met 69 maatschappelijke organisaties en vakbonden op vreedzame wijze tegen de nieuwe wetten, onder de naam 'Wij Zijn Geen Misdaad' (No Somos Delito). Want het enige mogelijke antwoord op dit soort repressie is protest. Indrukwekkend en geweldloos, verrassend en veilig.

ZES KEER (VERBODEN?) ACTIE

Herinnert u zich het nog? Succesvolle acties in Nederland die bedrijven en politiek in beweging brachten. In verschillende westerse landen zijn dezelfde acties inmiddels strafbaar.

1. Illegale houtkap aankaarten bij een betrokken bedrijf. In Cincinnati staat hiervoor tot negen jaar cel.
2. Aandacht vragen voor de slechte beveiliging rond een kerncentrale. In Spanje kost dit € 30.000 tot € 600.000 boete.
3. Het parlement betreden zonder uitnodiging. In Groot-Brittannië zit je mogelijk tot 51 weken vast.
4. Een demonstratie organiseren. Chicago vereist een vergunning en een dure aansprakelijkheidsverzekering.
5. Actie op een bedrijventerrein. Tasmanië beschermt bedrijven met een demonstratieverbod. De straf voor particulieren loopt op tot € 17.000 of vier jaar cel.
6. Politieagenten in actie fotograferen of filmen. Strafbaar in Spanje.

De aarde is ook van mij

Tim Cruijssen (29) vertrok eind maart op de fiets naar Hong Kong; een avontuur waar hij als klein jochie al van droomde. De 15.000 km wil hij in een klein jaar afleggen, maar dat is niet het eigenlijke doel van zijn reis. Tim: 'Mijn studie Duurzame Ontwikkeling maakte me nieuwsgierig: hoe gaan mensen in niet-westerse landen met duurzame energie om? Zo kwam ik op project Cycle Zero.' Tim kiende zijn route zo uit dat hij door meer dan twintig landen fietst waar mensen heel verschillend denken over schone energie. Iran is daar één van. 'Ik wil bijvoorbeeld weten waarom dat land, met zijn grote voorraden fossiele brandstoffen, toch enorme windmolenparken uit de grond stampt', vertelt Tim. De afgelopen maanden legde hij contact met organisaties en bedrijven in de landen die hij doorkruist. 'Ik wil kennis uitwisselen, projecten bezoeken en lezingen geven over schone energie, zowel tijdens als na mijn reis.' cycle-zero.com

Bedrijven en overheden zijn nog elke dag bezig om onze aarde te plunderen of te vervuilen. Samen kunnen we ze overtuigen van schone alternatieven. Ken je mensen zoals Tim die werk maken van milieuproblemen? Stuur dan een mailtje naar redactie@greenpeace.nl.

SCHONE ENERGIE IS OOK VAN MIJ

LEVEN IN STROOMVERSNELLING

De Colorado River Delta was eens een zeldzaam rijk ecosysteem met jaguars, herten en bevers. Maar de groene delta werd afgesneden van de rivier door dammen en kanalen die het water naar landbouwgronden leidden. Een zilte vlakte bleef achter. Nu, na vijftien jaar milieuactivisme, stroomt er weer rivierwater de delta in. Spechten, roofvogels en ratelslangen zijn gespot.

GREENPEACE

QUESTIONMARK, VOOR AL UW DAGELIJKSE BOODSCHAPPEN

© Greenpeace

Twee jaar geleden kreeg Greenpeace een fantastisch bedrag van de Nationale Postcode Loterij om een langgekoesterde droom te realiseren: Questionmark. Hoe staat het nu met deze vernieuwende app en website?

>

Greenpeace-directeur Sylvia Borren droomde er al jaren van: een gratis app waarmee consumenten in één oogopslag kunnen zien wat de impact is van hun boodschappen. Een instrument waarmee ze direct invloed kunnen uitoefenen op de duurzaamheid van producten én productieketens. Dankzij de deelnemers aan de Nationale Postcode Loterij konden Greenpeace, Nudge, PlanetZero en de internationale federatie van vakbonden ITUC deze droom waarmaken: in 2013 werd Questionmark opgericht.

WAT VINDT Ú BELANGRIJK?

Zo werkt de Questionmark-app: in de supermarkt scant u de barcode van een product met uw smartphone en voilà, in het schermpje verschijnen scores voor milieu, volksgezondheid, mensenrechten en dierenwelzijn. Zo kunt u razendsnel producten vergelijken en een bewuste keuze maken. U kunt de scores zelfs aanpassen aan uw persoonlijke voorkeur. Vindt u milieu of mensenrechten net een tikkie belangrijker dan dierenwelzijn? Dan telt dat thema zwaarder mee in de totaalscore van het product.

ALLE INGREDIËNTEN ONDER DE LOEP

Wat u als consument niet direct ziet, is de grondigheid waarmee die scores tot stand komen. Questionmark onderzoekt alle ingrediënten van een product zeer uitvoerig, gebaseerd op wetenschappelijk geaccepteerde standaarden. Een voorbeeld: voor het huidige onderzoek naar groente en fruit analyseert Questionmark wel 2.400 ingrediënten. Letterlijk elk stukje van de productieketen wordt beoordeeld, van teeltmethode en verwerking tot transportafstand en verpakking.

CHOCOLADELETTERONDERZOEK

Consumenten hebben toegang tot de informatie achter deze scores en worden direct bij de app betrokken. Zo stuurden zij honderden foto's van chocoladeletters, die werden gebruikt voor het onthullende Sinterklaasonderzoek dat Questionmark presenteerde in het tv-programma Kassa. Ook bedrijven, wetenschappers, maatschappelijke organisaties en vakbonden worden uitgenodigd bij te dragen aan de onderzoeken. In de toekomst kunnen ook de mensen die onze producten maken, vaak in ontwikkelingslanden, hun foto's en informatie over arbeids- en milieuomstandigheden uploaden naar de website van Questionmark.

RUIM 27.000 PRODUCTEN

Dankzij de Postcode Loterij heeft Questionmark zich in rap tempo ontwikkeld tot een onafhankelijke organisatie die een enorme hoeveelheid productinformatie onderzoekt, beoordeelt en toegankelijk maakt. Inmiddels kunt u meer dan 27.000 producten scannen in de categorieën vlees, vleesvervangers, zuivel, eieren, broodbeleg, ijs, bier, frisdrank, water en chocolade. Kijk op www.thequestionmark.org.

Speelt u mee met de Postcode Loterij? Heel hartelijk dank. De Postcode Loterij maakt een belangrijk deel van ons werk mogelijk; ook in 2015 ontving Greenpeace hiervoor maar liefst € 2.250.000.

Slimme zeerover

Het liefst zou hij zijn neus in de camera duwen, zo nieuwsgierig is deze grijze zeehond. Weet u waar dit dier gefotografeerd is? In onze eigen Noordzee! Waar vis is, zijn grijze zeehonden. Met hun gevoelige snorharen detecteren ze precies welke kant de vis opzwemt en eenmaal op topsnelheid - 35 km/u – hebben ze al snel beet. In de Noordzee leven nog maar 2.200 grijze zeehonden. Toch kunt u ze nog tegenkomen als u een duik waagt; de dieren zijn namelijk speels en sociaal. Maar pas op, want hun schattige uiterlijk bedriegt: zeehonden zijn de grootste roofdieren van Europa.

DONEER DIRECT € 2 VOOR BESCHERMING VAN DE NOORDZEE: SMS 'NOORDZEE' NAAR 4333.

© Melvin Redeker/Buiten-Beeld

ONDERHANDELEN MET DE GROTE JONGENS

HOE NEDERLANDSE BEDRIJVEN DE REGENWOUDEN KUNNEN REDDEN

Om de bossen in Brazilië te redden, zit Hilde Stroot in Nederland om de tafel met supermarkten, houthandelaren en speelgoedfabrikanten. GPM geeft een kijkje achter de schermen van een onbekend, maar erg belangrijk deel van het Greenpeace-werk.
>

Het onderhandelingsproces begint met een brief, vaak voorzien van een onafhankelijk onderzoeksrapport, waarin Greenpeace het bedrijf wijst op zijn schadelijke activiteiten. 'Je weet van tevoren nooit zeker hoe ze reageren', vertelt Hilde, programmaleider bossen voor Greenpeace Nederland. 'Soms schrikt een bedrijf van de informatie en gaat het meteen aan de slag. Maar meestal is er echt iets grondig mis en zijn behoorlijke stappen nodig. Dat gaat niet zonder slag of stoot.'

PRATEN EN HUISWERK MAKEN

De trajecten zijn daardoor vaak lang. Met twee Nederlandse bedrijven praat Hilde nu al een jaar over ontbossingsvrije palmolie. 'Elke drie maanden zitten we met elkaar om tafel. Na zo'n gesprek moet een bedrijf huiswerk doen: uitzoeken wie de leveranciers zijn, het probleem intern aankaarten en afstemmen met andere afdelingen. Ik maak regelmatig mee dat we de afdeling duurzaamheid allang hebben overtuigd, maar dat ze intern nog tegen muren aanlopen.' In dat geval kan Greenpeace in korte tijd haar donateurs en vrijwilligers mobiliseren en de druk opvoeren met petities, acties en publiciteit. 'Dan zijn veel bedrijven alsnog bereid om de dialoog aan te gaan.'

VIA AHOLD NAAR DE AMAZONE

Greenpeace-campagnes zijn internationaal. Elke bossen-onderhandeling hier in Nederland houdt verband met de bescherming van de regenwouden in Indonesië, het Congobekken of de Amazone. 'Soms vragen we de afnemers om hun banden te verbreken met de leveranciers van palmolie, fout hout of soja waarvoor regenwoud is gekapt. In andere gevallen willen we juist meer betrokkenheid. Neem het zeven jaar oude sojamoratorium in Brazilië. Greenpeace confronteerde grote Europese afnemers, waaronder Ahold, met de herkomst van hun soja. Dankzij de druk die deze groep retailers vervolgens uitoefende, beloofden de grote sojahandelaren om niet meer te handelen in soja uit ontboste gebieden.'

Ook na zo'n overeenkomst houdt Greenpeace een vinger aan de pols. Terecht, bleek vorig jaar toen de sojahandelaren onder het moratorium uit wilden. 'Ze vonden dat een nieuwe wet in Brazilië de ontbossing afdoende kon stoppen, wat een kul-argument was. Wij leggen dan aan de retailers hier uit waarom dat een kul-argument is.'

SMOESJES, SHOPPEN EN HET STOCKHOLMSYNDROOM

Hilde kent inmiddels het scala aan smoesjes en strategieën waarmee bedrijven veranderingen willen tegenhouden. 'Ons onderzoek wordt in twijfel getrokken, een andere leverancier vinden is te ingewikkeld, het beleid kan pas over zes jaar worden geïmplementeerd... Of ze gaan shoppen bij verschillende organisaties om te kijken waar de duurzaamheidslat het laagst ligt. Gelukkig werken we goed samen met collega-organisaties waardoor je ook dit shoppen kunt voorkomen.'

Een andere valkuil is de band die ontstaat – Hilde noemt dit een variant op het Stockholmsyndroom. 'Het is allemaal mensenwerk. Ze betrekken jou in hun probleem: "Ja weet je, het is er intern heel moeilijk doorheen te krijgen..." Voor je het weet ga je daarin mee. Om scherp te blijven gaan we daarom altijd met meerdere onderhandelaars naar een gesprek. Bij onderhandelingen met grote, internationale jongens is er ook een tweede team aanwezig dat achter de schermen de Greenpeace-onderhandelaars op koers houdt. Zo voorkom je dat je akkoord gaat met minder dan waarvoor je op pad bent gestuurd.'

In dit tweede team zijn Greenpeace-kantoren uit verschillende regio's vertegenwoordigd. Internationale bedrijven zoals palmolieproducenten opereren immers in meerdere landen. 'Je onderhandelt met dit soort multinationals over een beleid dat wereldwijd geïmplementeerd moet gaan worden. Het is dus van belang dat dit beleid het juiste effect heeft voor de verschillende regio's, zodat de ontbossing daar daadwerkelijk stopt.'

Hilde Stroot
programmaleider bossen

'DIT GAAT JE NEVER NOOIT NIET LUKKEN'

Hilde hoort soms na het succes pas welke discussies de campagne binnen een bedrijf heeft losgemaakt. 'Op het moment dat we overgaan tot actie zijn ze niet blij met ons. Maar achteraf kunnen bedrijven soms best lachen om je filmpje of vertellen dat een actie toch wel behoorlijk briljant was.' Ze is vooral trots op het resultaat van de Greenpeace-campagne in Indonesië, waar palmolieproducenten enorme stukken regenwoud verwoesten. 'Toen wij een aantal jaren geleden begonnen met een campagne tegen Golden Agri Resources (GAR), een van de grootste producenten, zeiden collega-organisaties: "Veel succes, maar dit gaat je never nooit niet lukken. Bedrijven zoals GAR staan boven de wet." Maar Greenpeace onderhandelde met afnemers als Nestlé, Unilever, Procter & Gamble, Colgate Palmolive en Mars en overtuigde ze ervan enkel nog ontbossingsvrije palmolie te gebruiken. Daardoor verbond GAR zich binnen drie jaar ook aan een duurzaamheidslat die Greenpeace goed genoeg vond. 'Hierdoor besef je dat uiteindelijk geen enkel bedrijf in deze wereld onaantastbaar is.' Om ervoor te zorgen dat het beleid werkelijk geïmplementeerd wordt, gaan de gesprekken natuurlijk gewoon door. De klus is pas geklaard als je in het bos daadwerkelijk resultaat ziet.

In de volgende GPM ontdekt u hoe Greenpeace politieke besluitvormers de groene kant op beweegt.

LANG(ER) LEVEN MET RADIOACTIVITEIT

↖ De kernreactor in Petten, een levensgevaarlijke isotopenproducent.

Mijn dokter begreep de grap niet. Ik zou een pil krijgen met zo veel radioactiviteit dat niemand meer bij me in de buurt mocht komen. Behoorlijk ironisch, vond ik: ik werk voor Greenpeace als campagneleider tegen kernenergie. De dokter vertrok geen spier. Jammer.

>

Ik bevond mij in een kamertje op de afdeling nucleaire geneeskunde van het AMC, mijn gevangenis voor de komende dagen. Mijn radioactieve pil, netjes 'medisch isotoop' geheten, kwam uit de Hoge Flux Reactor (HFR) in Petten. U leest het goed: de kernreactor waartegen Greenpeace al jaren ageert, vooral vanwege de risico's van het kernafval dat nog duizenden jaren gevaarlijk blijft.

RAMP OF REMEDIE?

Wat is het verband tussen kernenergie en mijn 'straalpil'? Radioactiviteit veroorzaakt niet alleen kanker doordat cellen beschadigd raken, de straling kan in sommige gevallen ook helpen om kanker en andere gezondheidsproblemen tegen te gaan. En ik bleek zo'n geval te zijn. Ik had een overactieve knobbel in mijn schildklier die gelukkig(!) niet kwaadaardig was. De remedie: behandeling met radioactief jodium.

Datzelfde radioactief jodium kwam in grote hoeveelheden vrij bij de kernrampen in Tsjernobyl en Fukushima, waar het een acuut gezondheidsrisico vormde. Maar gebruikt voor medische doeleinden, zoals bij mij, vernietigt dit jodium juist de op hol geslagen cellen - en hoppa, weg knobbel. De overgebleven radioactiviteit scheid je uit of vervalt binnen tachtig dagen. Omdat het zo precies kan worden ingezet, is radioactief jodium veel minder ingrijpend dan bijvoorbeeld een operatie.

Ik ben van mijn knobbel af dankzij een Pettens isotoop. Maar ben ik nu een voorstander geworden van de reactor in Petten? Absoluut niet, ik ben er alleen maar een feller tegenstander door geworden. Natuurlijk wil ik gezond zijn, net als elk mens. De Nederlandse overheid heeft destijds de keuze gemaakt om de reactor in Petten te subsidiëren en dus alternatieve productiemethoden niet te ontwikkelen. Artsen en patiënten worden zo gedwongen een product te gebruiken uit een reactor waar ze, zoals ik, mogelijk tégen zijn. Als campagneleider én als patiënt blijf ik vechten voor bestaande, goede alternatieven en wil ik dat de HFR in Petten zijn deuren sluit.

VERSNELLER IN DE VERGETELHEID

Hoe zit het met die alternatieven? In de jaren 60 werden her en der onderzoeksreactoren als de HFR in gebruik genomen. Medische isotopen ontstonden hierbij als minder interessante bijproducten. Men besloot ze tegen een bodemprijs door te verkopen, onder meer aan medische instellingen; dankzij de overheidssubsidie hoefden ze er geen geld aan te verdienen. Het effect was dat een alternatieve manier om isotopen te produceren, via deeltjesversnellers, in de vergetelheid raakte. Onterecht, want met deze techniek bereik je hetzelfde effect voor de patiënt zónder de nadelen van een kernreactor. Pas nu de reactoren ouder worden en overheden merken dat hun subsidies marktverstorend werken, zijn versnellers bezig aan een comeback; hun isotopen worden in hoog tempo concurrerend met die uit kernreactoren. Een teken aan de wand is dat marktleider Canada in 2018 zijn kernreactor sluit en volledig overstapt op deeltjesversnellers.

LOBBY VOOR DE VOLKSGEZONDHEID

Het kan dus anders. En het moet ook anders. Want het productieproces in een kernreactor leverde mij dit keer gezondheidswinst op, maar voor anderen nu en in de toekomst betekent het daarbij geproduceerde kernafval een extra risico op kanker. Dat kan en wil ik niet op mijn geweten hebben. Daarom ga ik door met mijn lobby namens Greenpeace, om politici, investeerders en medici ervan te overtuigen dat reactoren als de HFR zo snel mogelijk vervangen moeten worden door deeltjesversnellers. Voor de volksgezondheid.

HOE PRODUCEER JE MEDISCHE ISOTOPEN?

De kernreactor in Petten produceert een flink deel van de medische isotopen in de wereld. Zo'n 90 procent wordt gebruikt in de diagnostiek, om bijvoorbeeld kankergezwellen of hartproblemen op te sporen. De rest wordt onder meer ingezet voor de behandeling van schildklierproblemen en prostaatkanker, en voor pijnbestrijding bij botkanker. Maar de reactor is 53 jaar oud en kampt steeds vaker met gebreken. Dit levert niet alleen potentieel gevaarlijke situaties op, maar ook een dreigend tekort aan isotopen, zoals in 2009 gebeurde.

Deeltjesversnellers produceren isotopen zonder kernreactor. Groot voordeel is dat er niet of nauwelijks kernafval ontstaat en dat ziekenhuizen hiermee zelf isotopen kunnen maken. VU medisch centrum gebruikt al eigen versnellers en is van plan er meer aan te schaffen. Ze zijn ook een stuk goedkoper: 'Petten' voor slechts tien jaar oplappen kost € 80 miljoen, de reactor compleet vervangen door versnellers ongeveer € 100 miljoen. In Azië zijn versnellerisotopen al marktleider, in de EU en de VS groeien de markten snel. Greenpeace wil dat Nederland zijn heilloze plannen stopt om de HFR te vervangen door een nieuwe reactor en kiest voor versnellertechnieken. Al rond 2020 zouden deeltjesversnellers in ons land de HFR-productie kunnen vervangen.

Meer weten over medische isotopenproductie in Nederland? Kijk op greenpeace.nl/petten.

Volg Jorien
op Twitter: Jorien_gp

In deze rubriek blikken we terug en vooruit op onze campagnes. Wat wilde Greenpeace bereiken en is dat gelukt? Waarvoor komen we binnenkort in actie? Dit keer Shell die maar van geen ophouden weet, onze groeiende groep supporters dankzij de Greenpeace Academy (doet u al mee?) en wat er misging bij de Nazcalijnen.
>

2015 ▶▶

Zomer 2015 ▶▶

◀◀ December 2014

ALTIJD UP TO DATE
Meld u aan voor de nieuwsbrief en ontvang updates over onze campagnes en het laatste milieunieuws:
greenpeace.nl/nieuwsbrief

WIL DE ECHTE ACTIEVOERDER OPSTAAN?

Wat voor wereldverbeteraar of actievoerder bent u? Een kapitein die de leiding neemt? Een onderzoeker die vervuilers ontmaskert? Of een vastberaden klimmer die niet loslaat? Volg Greenpeace 5x5 Academy en kom erachter! In januari lanceerden we deze online trainingen voor al onze supporters; want iedereen kan actievoeren. In vijf sessies van vijf minuten leert u alles over de werkwijze van Greenpeace – Wat gebeurt er voordat Greenpeace overgaat tot actie? Waar worden de schepen voor ingezet? – en de rol die u kunt spelen om onze aardbol groener en gezonder te maken. Online actievoerders doen dat snel en simpel vanaf hun computer, tablet of smartphone. Zij gaven weerbarstige bedrijven en politici regelmatig nét dat laatste zetje naar een Greenpeace-succes. Anno 2015 zijn zij dan ook niet meer weg te denken uit onze campagnes.
Natuurlijk willen we u niet alleen online ontmoeten. Als aanvulling op de Greenpeace Academy organiseren we daarom later dit jaar de Supportersdag. In een uitgebreid programma proeft u van de verschillende onderdelen van ons werk en ontmoet u campagneleiders en actievoerders. Voor de nieuwe generatie klimaatbeschermers is er natuurlijk een kinderprogramma. Doet u mee? Meld u via greenpeace.nl/onlineactievoeren aan voor onze actiemails. U ontvangt dan automatisch een uitnodiging voor de Supportersdag, de Greenpeace Academy en nieuwe campagnes en online acties.

GET THE (S)HELL OUT OF THE ARCTIC!

Een booreiland dat net niet op de klippen loopt, een boorschip dat stuurloos ronddobbert, vergunningen die niet in orde blijken... de pogingen van Shell in 2012 om bij Alaska naar olie te boren lijken wel afkomstig uit een slapstickfilm. Je zou erom lachen als de consequenties – verwoesting van de kwetsbare natuur bij een olielek en gevaarlijke klimaatverandering – niet zo dramatisch waren.
Anders dan de spreekwoordelijke ezel stoot Shell zich wél twee keer aan dezelfde steen. Het Nederlandse bedrijf wil deze zomer opnieuw een poging wagen om olie uit de Noordpoolbodem te halen. En dat in 2015, dat de geschiedenisboeken zal ingaan als het jaar waarin wereldleiders erin slaagden óf faalden om ein-de-lijk een klimaatpact te sluiten dat de gemiddelde wereldtemperatuur onder de 2 °C houdt. In het gerenommeerde tijdschrift Nature rekenden wetenschappers onlangs nog voor dat we de Noordpoololie vooral in de bodem moeten laten zitten, als we de wereldwijde opwarming binnen de perken willen houden.
Ook in Nederland groeit het verzet tegen de Noordpoolboringen. In december nam de Tweede Kamer een motie aan, waarin ze de regering oproept tegen deze olieboringen te pleiten tijdens de internationale klimaatonderhandelingen. En 70 procent van de Nederlanders blijkt volgens recent onderzoek vóór bescherming van dit prachtige natuurgebied. Onze Koninklijke Shell lapt dit allemaal aan zijn vieze laars, maar wij natuurlijk niet! Help Greenpeace de Noordpool zo snel mogelijk te beschermen: teken de petitie op greenpeace.nl/noordpool.

PERU: SORRY!

Kent u de uitdrukking 'Je hebt alleen maar spijt van de dingen die je niet gedaan hebt?' In Peru hadden we echter spijt, als haren op ons hoofd, van een actie met onverwachte gevolgen. De intenties waren zo goed: Greenpeace zou de aandacht vestigen op de gevolgen van klimaatverandering tijdens de VN-top in de Peruaanse hoofdstad Lima. We wilden de noodzaak onderstrepen om de klimaatbesprekingen nu eens te laten slágen. De Nazcalijnen, een werelderfgoed op 400 kilometer afstand van Lima, kozen we niet bij toeval, maar om hun historische link met de huidige klimaatcrisis. Volgens archeologen is de Nazcacultuur namelijk verdwenen door een catastrofale combinatie van boskap en een overstroming, veroorzaakt door een orkaan.
Op 8 december 2014, na grondige voorbereidingen, legde een internationaal en ervaren actieteam een spandoek naast de Nazcalijnen met de tekst 'Time for change, the future is renewable'. De actievoerders raakten de aardtekeningen (geogliefen) niet aan, brachten en haalden de materialen te voet en lieten niets op het terrein achter. Wat ze zich niet realiseerden, is hoe kwetsbaar de bovengrond was: alleen al voetafdrukken konden beschadigingen veroorzaken en dat is precies waarover de (terechte) ophef en verontwaardiging ontstond. Kumi Naidoo, directeur van Greenpeace International, reisde direct naar Lima om de Peruaanse bevolking en de regering zijn oprechte verontschuldigingen aan te bieden. De lokale stichting Maria Reiche die zich inzet voor het behoud van de Nazcalijnen, heeft inmiddels geconcludeerd dat er geen onherstelbare schade is aangericht.
Het onderzoek van het Peruaanse ministerie loopt nog. Laatste updates vindt u op greenpeace.nl/nazca.

Wat is een goede foto? Voor ons: een beeld dat verwondert, inspireert, je bij de keel grijpt of meevoert naar onbekende oorden. Goede Greenpeace-foto's zetten ook aan tot actie of doen je beseffen waarvóór je in actie komt. Met die focus reizen onze fotografen in de voorhoede of juist in het kielzog van ons werk. Overal ter wereld.

>

13 DECEMBER 2012 – 'PUUR GELUK'

'In gedachten verzonken, vermoeid en verhit stap ik door de jungle van Papoea-Nieuw-Guinea. Urenlang zijn we al onderweg naar een inheemse gemeenschap die door Greenpeace en lokale organisaties is getraind in duurzaam bosbeheer en verantwoorde houtkap. Opeens schrikken we op. Luid schreeuwend en met veel lawaai rennen deze jonge jongens ogenschijnlijk door het dolle heen op ons af. Mijn eerste reactie blijkt de beste: ik grijp de kleine veldcamera die om mijn nek hangt, richt en druk af.
Uiteindelijk trekken we tien dagen lang door de prachtige regenwouden van de eilandengroep, waarbij ik duizenden foto's maak van lokale bewoners. Maar niet een is zo bijzonder als deze: de jongens van het dorpje Travalo die vreemdelingen volgens hun traditie onthalen met enthousiasme, goede bedoelingen en in vrede.'

OVER DE FOTOGRAAF
John Novis is fotograaf en leidt al achttien jaar de fotoredactie van Greenpeace International. Dagelijks stuurt hij fotografen mee op acties en onderzoeksexpedities. Zelf gaat hij ook regelmatig mee op pad.

John Novis

© Jorge Bassi- Grupo Mãe Natureza

Het welkomstritueel in Papoea-Nieuw-Guinea.

© John Novis/GP

ADEMBENEMEND CHINA

15 januari 2015, Beijing

Opnieuw is code geel (gevaarlijk) afgegeven in Beijing. Door de smog is het enige goed zichtbare deel van de beroemde Beltoren te vinden op deze foto die een collega van Greenpeace China omhoog houdt. Het is een stil protest tegen de extreme luchtvervuiling die jaarlijks tussen de 350.000 en 500.000 mensen voortijdig het leven kost. China is de fabriek van de wereld. Dat heeft het land welvaart gebracht, maar ook extreme luchtvervuiling. De economische groei is geen strobreed in de weg gelegd. Het gevolg daarvan is dat steden als Beijing bijna dagelijks de wereldrecords wat betreft fijnstofdeeltjes in de lucht breken.

© Yang Di/GP

COLOFON

© MAART 2015
Stichting Greenpeace Nederland

GPM verschijnt 3 keer per jaar gedrukt en 4 keer per jaar digitaal. De online versie kunt u lezen op gpmagazine.nl. U kunt zich abonneren op ons online magazine via mygreenpeace.nl.

ISSN: 0166-4506

GPM is gedrukt op 100 procent hergebruikt en chloorvrij gebleekt papier.

Postadres: Postbus 3946, 1001 AS Amsterdam
Bezoekadres: NDSM-Plein 32, 1033 WB, Amsterdam
Voor administratieve vragen: Servicedesk: 0800 422 33 44 (gratis) of greenpeace.nl/contact

Rekeningnummer:
ING: NL31 INGB 0000 0000 44

Opmerkingen en suggesties over de inhoud van **GPM** kunt u sturen naar redactie@greenpeace.nl.

Hoofdredactie: Rita Borghardt
Eindredactie: Jacqueline Schuiling
Redactie: Rita Borghardt, Hiekelien van den Herik, Brigitte van der Loo
Art direction en ontwerp: Andrea Gritter, Samantha van der Werff
Beeldredactie: Gerda Horneman
Drukwerkcoördinatie: Yuri Gunther Moor

Voor blinden en slechtzienden is een speciale digitale of gesproken versie van **GPM** beschikbaar via Dedicon (0486 486 486 of info@dedicon.nl)

Volg Greenpeace op **greenpeace.nl.**
Twitter: **@GreenpeaceNL**
Facebook: **Greenpeace Nederland**
Meld u aan voor onze actiemails via **greenpeace.nl/ikdoemee.**

Hoi, Ik ben Tom. Bij Greenpeace bescherm ik de oceanen en de dieren die er in leven.

BEESTEN VAN DE NOORDZEE

De Noordzee is niet alleen fijn om in te zwemmen. Wie diep onder water duikt, kan bijzondere beesten tegenkomen. Dit is mijn top 3:

1 Miniwalvis: de bruinvis

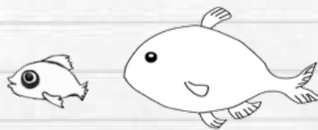

2 Gepantserd beestje: het zeepaard

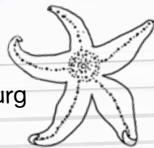
3 Ongevaarlijke griezel: reuzenhaai

Spot op pag 15 én greenpeace.nl/jong nog meer zeebeesten!

'Hoe oud is de Noordzee?'
Marijn (12) uit Middelburg

Ha Marijn,
Onze Noordzee is een jonkie: ze is 'pas' tienduizend jaar oud. De Noordzee ontstond nadat de laatste ijstijd eindigde. Het werd warmer op aarde, daardoor smolt het ijs, steeg de zeespiegel en liep land onder water.
Groetjes, Tom

PS Heb je ook een vraag over de natuur? Stuur een mailtje naar redactie@greenpeace.nl.

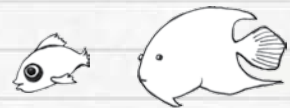
NAAR DE HAAIEN?

Mooie dieren, vind je niet? Jammer genoeg hebben ze het zwaar:

Probleem Te veel vissers vangen te veel vis. Dat doen ze met lange, loodzware sleepnetten die alles meesleuren: van zeesterren tot haaien, van koraal tot zeepaardjes.
Oplossing Greenpeace wil daarom zeereservaten. Dat zijn beschermde gebieden waar alle dieren met rust worden gelaten.

Probleem Elk jaar komen er duizenden kilo's plastic zwerfvuil in de Noordzee terecht. Dieren eten dat en worden daardoor ziek.
Oplossing Maak van de Noordzee geen plastic soep, stop de plastic troep! KOM IN ACTIE en vraag zoveel mogelijk mensen om minder plastic tasjes te gebruiken. Of ruim het zwerfafval in je buurt op.

Win Win Win De leukste acties belonen we met superleuke prijzen! Meer informatie, spelregels en voorbeelden vind je op greenpeace.nl/jong.

ZOEK HET MAAR UIT!

Deze baby-kabeljauw leeft in de Noordzee. Welke 6 dingen en vissen horen er niet in thuis?

Antwoorden, van links naar rechts: Legoblokje, goudvis, glazen fles, plastic pop, balpen, plastic prop.

GREENPEACE